

**Глобална организација
парламентараца за борбу
против корупције у Србији
- И з в р ш н и о д б о р**

**ПРОГРАМ РАДА
ГЛОБАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ПАРЛАМЕНТАРАЦА ЗА
БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ У СРБИЈИ**

Београд, 10. јул 2013. године

Садржај:

1. УВОД - РАЗЛОЗИ И СВРХА ФОРМИРАЊА НАЦИОНАЛНОГ ОГРАНКА

1.1. Циљеви националног огранка ГОРАС-а

1.2. Основни задаци и активности

2. ПЛАН АКТИВНОСТИ НАЦИОНАЛНОГ ОГРАНКА АВГУСТ 2013 - ЈУН 2015. ГОДИНЕ

2.1. Циљ 1: Формирање организационе структуре и започињање редовних активности

2.2. Циљ 2: Унапређење капацитета народних посланика

2.3. Циљ 3: Комуникација са грађанима и подизање свести о значају сузбијања корупције

2.4. Циљ 4: Јачање сарадње са националним и регионалним огранцима ГОРАС-а

НАПОМЕНА:

Програм рада припремљен је на основу Предлога који је, сарадњи са Програмом за развој УН, припремио Центар за демократију Факултета политичких наука Универзитета у Београду.

УВОД

РАЗЛОЗИ И СВРХА ФОРМИРАЊА НАЦИОНАЛНОГ ОГРАНКА

Глобална организација парламентарца за борбу против корупције (GOPAC) је регистрована, непрофитна организација, која окупља парламентарце и друга лица у земљи са преваходним циљем борбе против корупције. Глобална организација парламентарца за борбу против корупције у Србији (у даљем тексту: Национални огранак) основана је 5. јуна 2013. године у Народној скупштини Републике Србије, усвајањем Повеље о оснивању Глобалне организације парламентарца за борбу против корупције у Србији, избором Извршног одбора и представљањем Предлога програма рада. Тиме је Србија постала део мреже више од 50 националних огранака глобалне организације парламентарца уједињених у борби против корупције.

Национални огранци се формирају, пре свега, зато што су посебно ефективни у спровођењу промена и дају резултате услед развијене способности да се фокусирају на одређена конкретна подручја и кључне проблеме своје земље. Сам GOPAC је формиран 2002. године као резултат Глобалне конференције у Отави (Канада), која је окупила 170 посланика и 400 посматрача посвећених борби против корупције и успостављању одговорног управљања. GOPAC, пре свега, пружа подршку својим чланицама у: промоцији и примени УН конвенције за борбу против корупције (UNCAC), спречавању прања новца, надзору над радом Владе и над трошењем јавних финансија, успостављању етичких правила понашања за посланике и њихово укључивање у укупну борбу против корупције. Међу темама, око којих се у оквиру GOPAC-а формирају глобалне радне групе, Национални огранак у свом деловању приоритет даје надзору над радом Владе односно надзору над трошењем јавних финансија.

Полазећи од утврђених приоритета и циљева GOPAC-а, овај документ разрађује и представља програм рада Националног огранка GOPAC-а за период од августа 2013. до јуна 2015. године. Програм настоји да у пуној мери омогући ефикасну борбу против корупције и остваривање конкретних резултата, имајући у виду кризни, постконфликтни, транзициони простор Србије која се налази пред отварањем преговора о пријему у ЕУ.

Први део документа представља циљеве националног огранка GOPAC-а и његове основне задатке и активности.

Циљеви Националног огранка GOPAC-а су:

1. да развија капацитете парламентарца у земљи, да надгледају активности владе и других државних органа, чинећи их одговорнији,
2. да промовише мере у парламенту које за циљ имају ефективно суочавање са корупцијом и подизање свести о значају сузбијања корупције на свим нивоима друштва,
3. да шири знања и информише о наученим лекцијама и најбољим видовима праксе када је реч о антикорупцијским мерама,
4. да ради са националним и регионалним антикоруптивним телима на мобилизацији ресурса за реализацију програма борбе против корупције.

Основни задаци и активности Националног огранака GOPAC-а

Национални огранци и сви чланови и чланице појединачно имају посебну одговорност да:

1. промовишу законе који јачају интегритет институција друштва, подржавају транспарентност и одговорност и боре се против корупције у земљи;
2. изграђују посвећеност и капацитет парламента за вршење надлежности, посебено у вези са питањима јавних финансија;
3. размењују информације, научене лекције и најбоље видове праксе;
4. иницирају и спроводе пројекте за смањење корупције и промовисање доброг управљања;
5. сарађују са међународним финансијским институцијама и организацијама цивилног друштва на заједничким циљевима;
6. препознају и подржавају став да је владавина права најважнија у развоју отвореног, слободног и продуктивног друштва.

У том оквиру сваки национални огранак предузима сет активности које укључују: (1) предлагање закона у парламенту у вези са борбом против корупције; (2) праћење спровођења закона у вези са борбом против корупције; (3) јавно представљање резултата и политичког значаја и успостављање мрежа за подршку антикоруптивним активностима и сарадњу са релевантним институцијама; (4) пружање професионалне подршке својим члановима, као и (5) ангажовање цивилног друштва и академске заједнице и медија у борби против корупције.

ПЛАН АКТИВНОСТИ НАЦИОНАЛНОГ ОГРАНКА

АВГУСТ 2013. - ЈУН 2015. ГОДИНЕ

Циљ 1: Формирање организационе структуре и започињање редовних активности

С обзиром на то да је Национални огранак основан 5. јуна 2013. Године, још увек нису решена сва организациона и техничка питања неопходна за његово редовно функционисање и започињање активности. До сада је усвојена Повеље о оснивању Глобалне организације парламентарца за борбу против корупције у Србији и изабран Извршни одбор кога чине председник, заменик и секретар Националног огранка.

Задаци

1.1. Обезбеђење финансијских средстава

Опис: Оснивање и функционисање Националног огранка у 2013 – 2015. години подржали су УНДП и Швајцарска агенција за развој и сарадњу кроз пројекат УНДП-а Јачање надзорне функције, јавности рада и ефикасности Народне скупштине Републике Србије. Потребно је обезбедити нову финансијску и стручну подршку након завршетка пројекта, за активности Националног огранка после августа 2015. године.

Рок: друга половина 2014. године

Циљ 2: Унапређење капацитета народних посланика

Како би Народна скупштина унапредила своју контролну функцију и ефикасније вршила надзор над радом органа извршне власти, потребно је подизање свести о значају борбе против корупције и подизање стручних капацитета народних посланика.

Задаци

2.1. Организација и спровођење седам консултативних радионица

Опис: У сарадњи Центром за демократију Факултета политичких наука, организоваће се седам радионица у којима ће учествовати чланови ГОРАС-а. Тематски оквир радионица одређен је на основу кључних приоритета ГОРАС-а, прилагођен приликама у Србији и приоритетима рада Народне скупштине. Тематски оквир је следећи:

2.1.1. Управљање јавним финансијама: планирање буџета, коруптивни ризици, контрола законитости, сврсисходности и ефикасности трошења јавних средстава

Опис: Циљ радионице је јачање капацитета народних посланика да врше ефективну контролу над приходном и расходном страном буџета и сврсисходношћу трошења средстава од стране директних и индиректних буџетских корисника, укључујући и социјалне фондове, јавна предузећа и саме политичке актере. У подизању капацитета народних посланика за ефективну контролу јавних финансија, поред сарадње са државним службама, саветима и инспекцијама, посебну улогу имаће сарадња са Државном ревизорском институцијом (ДРИ) чији представници ће организовати и водити радионицу.

Рок: октобар 2013. године

2.1.2. Упознавање са Конвенцијом Уједињених нација против корупције (UNCAC)

Опис: Циљ радионице је да се народни посланици и саветници скупштинских одбора детаљно упознају са Конвенцијом и улогом парламента у спровођењу Конвенције, као и са степеном спровођења Конвенције у Републици Србији. Како би се омогућило што шире упознавање са Конвенцијом и подстакла њена широка употреба, постоји могућност довођења стручњака из Канцеларије Уједињених нација за борбу против дроге и криминала у Бечу (UNODC) у циљу приближавања њихових искуства о питањима која су уређена Конвенцијом.

Рок: септембар - новембар 2013. године

2.1.3. Увођење портала за надзор над јавним финансијама

Опис: Циљ радионице је да се народни посланици упознају са функционисањем и значајем овог портала за Народну скупштину, а пре свега за грађане Србије. С обзиром на то да је главна тема којом ће се бавити Национални органак надзор над јавним

финансијама, праћење развојних фаза увођења портала може бити дефинисано кроз краткорочне циљеве Националног органка, који ће се промовисати као резултати на конференцијама за медије.

Портал за надзор на јавним финансијама представљаће интерни портал који би повезивао Народну скупштину са постојећим системом у Министарству финансија и привреде, Управе за трезор која ће народним посланицима, односно Одбору за финансије Народне скупштине омогућити приступ неопходним информацијама о трошењу буџетских средстава. Портал ће омогућити Народној скупштини да лако и ефикасно прати ток расхода у државном буџету у реалном времену, односно да квалитетно врши надзор над јавним финансијама.

Сам портал ће се развијати кроз следеће фазе:

1. Анализа два система и потребе за премошћавањем и развијањем неопходних софтверских решења. Дизајн система. Анализа креће по одобрењу Управе за трезор (до краја 2013).
2. Програмирање система (јануар - март 2014).
3. Набавка неопходне опреме (март 2014).
4. Проба Алфа и Бета верзија портала (јун - септембар 2014).
5. Обука народних посланика и стручног особља (септембар – децембар 2014).
6. Подршка за оптимални рад система (2015)

Рок: септембар 2013 - јул 2015. године

2.1.4. Национална стратегија за борбу против корупције: „власништво“ над стратегијом, носиоци и механизми надзора, контроле и утврђивања одговорности

Опис: Циљ радионице је развијање и реализација механизма контроле имплементације Националне стратегије за борбу против корупције. Кључни допринос Националног органка на овом плану, поред критичке анализе улоге Народне скупштине у сузбијању, пре свега системске, политичке корупције, лежи у развијању сарадње и у усклађивању рада органа задужених за координацију, праћење и надзор над реализацијом Стратегије. Преузимање сопствене одговорности за имплементацију Стратегије истовремено представља и најбољи пример и праксу промоције, али и операционализације и развијања методологије примене UNCAC-а. Национални огранак би могао и да иницира измене Пословника Народне скупштине у циљу праћења примене закључака поводом разматрања извештаја Агенције за борбу против корупције, како је предвиђено Стратегијом.

Рок: фебруар 2014. године

2.1.5. Лични и институционални интегритет посланика и Народне скупштине Републике Србије и слика парламента у јавности

Опис: Циљ радионице је анализа кодекса понашања народних посланика, анализа слике парламента у јавности и разматрање предлога за побољшање интегритета и позиционирање парламента, како у односу на друге гране власти, тако и у јавности. Поред тога, фокус се ставља и на „правила комуницирања“ за запослене, као и лобисте и представнике интересних група чије су активности усмерене ка парламенту. Посебан циљ је да се, у сарадњи са Агенцијом за борбу против корупције, редовно прати спровођење Плана интегритета Народне скупштине и етичког кодекса, што ће омогућити да се прво мапирају, а затим и блокирају и затворе потенцијални коруптивни канали и мреже. Коначно, током радионице се анализирају изборна решења која су омогућила доминантну контролу партија над радом народних посланика, као и изборна моћ и улога парламента и његова стварна моћ у односу на остале гране власти.

Рок: април 2014. године

2.1.6. Парламент и независни државни органи

Опис: Посебну улогу Национални огранак има у стварању климе дијалога и поверења, оперативној сарадњи и „међусекторској координацији” парламента и парламентарних одбора са независним државним органима. Извештаји и препоруке независних државних органа, њихова парламентарна подршка и имплементација су једна од кључних мисија, трајних задатака и разлога формирање Националног огранка. Циљ радионице је да укаже на значај независних државних органа у борби против корупције и ефикаснијој контроли над радом органа извршне власти и да анализира механизме за даље поступање по њиховим извештајима.

Рок: јун 2014. године

2.1.7. Парламент и организације цивилног друштва: канали и механизми утицаја. Заговарање, лобирање, јавне расправе и слушања

Опис: Организације цивилног друштва (ОЦД), медији и „обавештена јавност” имају незаменљиву улогу и значај у смањењу корупције, и то у двоструком смеру, као: (1) промотери и актери у борби против корупције у друштва, али, нажалост, и као (2) простори репродуковања коруптивних ланаца и неопходног формирања и јачања антикоруптивног интегритета. Пројекти и образовни модули за јачање „културе нулте толеранције на корупцију“, заштиту узбуњивача, кампање и јавно заговарање, као и лобирање за усвајање одређених решења и учешће у јавним расправама и слушањима су неки од инструмената утицаја ОЦД на реализовање антикоруптивне стратегије. Циљ радионице је упознавање учесника са овим питањима, анализа инструмената утицаја ОЦД на борбу против корупције и подстицање сарадње Националног огранка ГОРАС-а са ОЦД.

Рок: септембар 2014. године

2.2. Упознавање са компаративним модалитетима спровођења контролне функције парламента

Опис: Упознавање чланова ГОРАС-а, као и других народних посланика, секретара и саветника одбора са ГОРАС брошурама и литературом о корупцији и представљање компаративне анализе рада других парламената у области надзора над јавним финансијама. Компаративна анализа ће бити припремљена од стране Центра за демократију Факултета политичких наука.

Рок: децембар 2013. године

2.3. Обезбеђивање међународне експертске подршке у јачању капацитета и развоју Националног огранка

Опис: Тражење подршке и иницирање сарадње са Глобалним секретаријатом ГОРАС-а и међународним експертима у јачању капацитета Националног огранка у областима које се покажу потребним у раду Националног огранка.

Рок: друга половина 2014. године

Циљ 3: Комуникација са грађанима и антикоруптивним телима и подизање свести о значају сузбијања корупције

Борба против корупције није могућа без активног укључивања свих слојева друштва. Дугорочни циљ развоја свести о непристајању на било који облик и степен корупције и промовисања активне борбе грађана против корупције захтева на краткорочном нивоу задобијање поверења Националног огранка ГОРАС-а међу грађанима и конкретне учинке у борби против корупције. Такође, Народна скупштина је одговорна пре свега грађанима, и управо у њима и цивилном друштву треба да тражи главног партнера у вршењу надзора над јавним финансијама. Комуникација са грађанима подразумева, с једне стране, информисање јавности о предузетим корацима у борби против корупције, али се, с друге стране, не ограничава на једносмерну комуникацију, већ мора да укључи и различите облике консултација и дијалога са цивилним друштвом.

Задаци:

3.1. Информисање јавности о активностима ГОРАС-а

Опис: ГОРАС ће редовно путем скупштинских информатора, интернет странице, као и електронских и штампаних медија и друштвених мрежа подстицати учешће грађана и информисати јавност о конкретним активностима и напретку у борби против корупције, као и о примерима добре праксе, како у Србији, тако и у другим државама.

У том циљу Национални органак ће:

- 3.1.1. **Организовати конференције за штампу након важних активности и састанака.** Конкретно, до краја 2013. године ГОРАС ће организовати једну конференцију за штампу на којој ће бити представљен почетак израде и анализа Портала за праћење јавних финансија и где ће народни посланици представити свој рад који за циљ има директно унапређење надзора над јавним финансијама.

Поред тога, ГОРАС ће редовно организовати конференције за медије у циљу информисања јавности о својим активностима и напретку у борби против корупције, а посебно о развоју Портала за праћење јавних финансија, спровођењу Стратегије, налазима и препорукама из извештаја независних државних органа, организација и тела, изменама Пословника Народне скупштине у циљу праћења примене закључака поводом разматрања извештаја Агенције за борбу против корупције (како је и предвиђено Стратегијом), итд.

Рок: редовно од октобра 2013.

- 3.1.2. Креирати налоге и редовно постављати информације на друштвеним мрежама *Facebook* и *Twitter*.

Рок: децембар 2013. године

- 3.1.3. Креирати посебну страницу на интернет страници Народне скупштине посвећен ГОРАС-у.

Рок: децембар 2013. године

3.1.4. Схватајући значај добре сарадње са медијима, Национални огранак ће организовати састанке са новинарима који извештавају о раду парламента, уредницима медијских кућа, као и са будућим новинарима, студентима новинарства на Факултету политичких наука, у циљу промовисања и објашњења сврхе и значаја формирања Националног огранка и побољшања међусобних канала комуникације.

Рок: за медије октобар 2013. године, за студенте март 2014. године

3.2. Промоција законодавства значајног за борбу против корупције

Опис: ГОРАС ће путем електронских и штампаних медија као и друштвеним мрежа упознати грађане са Конвенцијом (UNCAC) и релевантним предлозима закона и већ усвојеним законима од значаја за борбу против корупције и конкретније, надзор над радом органа извршне власти.

Конкретно, у наредним месецима Национални огранак ће се залагати за доношење закона о лобирању, а касније редовно надирати његово спровођење. Поред тога, ГОРАС ће током 2014. године промовисати кодекс понашања народних посланика. У том циљу биће организоване и конференције за медије на којима ће се грађани информисати о спровођењу ових прописа.

Рок: редовно од почетка 2014. године

3.3. Сарадња са цивилним друштвом

Опис: Формирање националног огранка у једној земљи подразумева у ширем друштвеном смислу и претходно формирану политичку вољу и широку друштвену коалицију за промоцију транспарентности и одговорности, у циљу обезбеђивања високих стандарда интегритета и заштите јавног интереса у вршењу јавних функција и друштвеном комуницирању. У том циљу Национални огранак планира да иницира и подстакне сарадњу институција власти и организација цивилног друштва (ОЦД), како кроз организовање и учешће у јавним слушањима, тако и кроз неформалне консултације и дијалог са цивилним друштвом. Посебно се истиче значај сарадње и потенцијалне саветодавне функције ОЦД које се директно баве анти-коруптивним питањима.

Рок: редовно од 2014. године

3.4. Сарадња са независним државним органима

Опис: Национални огранак ће успоставити сталну комуникацију и сарадњу са независним државним органима, а пре свега са Агенцијом за борбу против корупције и Државном ревизорском институцијом. Посебна пажња ће бити посвећена извештајима ових органа.

Рок: почетак 2014. године

Циљ 4: Јачање сарадње са другим националним огранцима ГОРАС-а у циљу формирања регионалног огранка ГОРАС-а

Сарадња са регионалним и међународним парламентарним телима и мрежом ГОРАС-а од изузетног је значаја како за унапређење рада Националног огранка и размену позитивних искустава и примера, тако и за промоцију Националног огранка и резултате у борби против корупције. Такође, мрежа ГОРАС-а помаже националним огранцима у развоју програма изградње капацитета и промовише и подстиче истраживања и студије из области борбе против корупције.

Задаци:

4.1. Учешће на Глобалној конференцији ГОРАС-а

Глобална конференција ГОРАС-а се организује сваке друге године са циљем да окупи лидере, чланове, будуће чланове, донаторе и друге заинтересоване учеснике како би подстакли, инспирисали, образовали и помогли рад и континуирану борбу против корупције националних огранака ГОРАС-а и њихових индивидуалних чланова. Током конференције учесници имају прилику да учествују у вишедневним радионицама и састанцима са другим члановима ГОРАС-а. То је прилика да се евалуира напредак у раду, размене искуства у борби против корупције и развију нове идеје.

Рок: 2015. година

4.2. Регионални састанак за представљање ГОРАС-а.

Као подстицај за формирање огранака у осталим земљама региона, иницираће се регионални састанак са посланицима парламената у региону.

Рок: 2015. година

4.2. Формирање регионалног огранка ГОРАС-а са седиштем у Србији

Државе у региону сусрећу се са сличним проблемима и изазовима у борби против корупције због чега је изузетно важно остваривање ближе сарадње међу њиховим парламентарима и националним огранцима ГОРАС-а. Формирање регионалног огранка ГОРАС-а, са седиштем у Србији, омогућило би редовну комуникацију народних посланика са посланицима парламената у региону, размену искустава и међусобну помоћ у борби против корупције и надзору над радом владе.

Рок: 2015. година